

MAT Á ÁHRIFUM LAGASETNINGAR*

– sbr. samþykkt ríkisstjórnarinnar frá 24. febrúar 2023

*umfjöllun um einstök efnisatriði misjafnlega ítarleg, eftir umfangi máls og eðli

Málsheiti og nr.	Áform um breytingu á ýmsum lögum (gagnagrunnur nemendaupplýsinga) – MRN25060272
Ráðuneyti	Mennta- og barnamálaráðuneyti
Stig mats	☒ Frummat, sbr. 1. gr. ☐ Endanlegt mat, sbr. 10. gr.
Dags.	12. júní 2025

A. Greining og mat á fjárhagslegum áhrifaþáttum fyrir ríkið

- 1. Áætluð fjárhagsáhrif fyrir ríkið vegna helstu breytinga og ráðstafana sem felast í fyrirhugaðri lagasetningu, þar sem tilgreindir eru sérstaklega áhrifaþættir á fjárhag ríkissjóðs.**
 - a) Hvaða fjárhagsgreining, rekstraráætlanir, reiknilíkön eða önnur áætlanagerð hefur farið fram við undirbúning fjárhagsmatsins?
Notast er við kostnaðaráætlun Miðstöðvar menntunar og skólaþjónustu.
 - b) Helstu forsendur sem áætlanir byggja á og næmni niðurstaðna fyrir frávikum.
Áætlanir byggja á mati á umfangi verkefnis af hálfu Miðstöðvar menntunar og skólaþjónustu. Áætlunin er næm fyrir verktakakostnaði tengt forritun.
 - c) Eru fjárhagsáhrif tímabundin eða varanleg?
Hluti fjárhagsáhrifa eru tímabundin og hluti varanleg
 - d) Skorður sem eru settar fyrir útgjöldum og hvatar sem geta haft áhrif á útgjaldaþróun.
Á ekki við
 - e) Aðskilin umfjöllun um brúttóáhrif á tekjuhlið og gjaldahlið en einnig tilgreind nettóáhrif á afkomu.
Á ekki við
- 2. Tekjubreytingar.**

– Sjá gátlista fyrir mat á fjárhagsáhrifum.
Ekki er gert ráð fyrir tekjubreytingum.
- 3. Útgjaldabreytingar.**

– Sjá gátlista fyrir mat á fjárhagsáhrifum.
Gert er ráð fyrir að kostnaður vegna miðlægs gagnagrunns verði um 170 m.kr. árið 2026. Þessi kostnaður innifelur hugbúnaðarþróun, verkefnastjórnun (laun og tengd gjöld), innleiðingu ásamt hýsingu, rekstri og hönnun gagnastrúktúrs. Hugbúnaðarþróun á árinu 2027 er áætluð 90 m.kr. Árlegur rekstrarkostnaður þegar kerfið er komið í fulla notkun er áætlaður 70 m.kr.
- 4. Eignabreytingar.**

Tryggir aðgengi að gögnum um nemendur í skólum á Íslandi til framtíðar
- 5. Aðrir áhrifaþættir varðandi ríkisfjármál.**
 - a) Samræmi við viðmið og sjónarmið um fyrirkomulag á útgjaldastýringu og umbúnað í fjárlögum.
Á ekki við

b) Samræmi við viðmið um framsetningu fjárlaga og reikningshaldslegan grundvöll samkvæmt lögum um opinber fjármál. Á ekki við c) Uppbygging skattkerfis og tekjuöflunar ríkissjóðs. Á ekki við d) Forsendur og umbúnaður þjónustugjalda – lagakröfur. Á ekki við e) Rekstrarform ríkisstarfsemi. Á ekki við f) Opinber innkaup og útboð. Á ekki við g) Eignaumsýsla ríkisins. Á ekki við h) Réttindi og skyldur ríkisstarfsmanna. Á ekki við i) Ríkisstyrkir og ívilnanir, þ.m.t. samræmi við reglur ESA, sbr. 61. gr. EES-samningsins. Ath. tilkynningarskyldu með tveggja mánaða fyrirvara. Á ekki við
B. Samræmi við útgjaldaramma og fimm ára fjármálaætlun – fjármögnun
1. Hefur verið gert ráð fyrir þeim fjárhagsáhrifum á málaflokk sem leiða kunna af samþykkt frumvarpsins: a) í gildandi fjárlögum Nei. b) í fjárlagafrumvarpi komandi árs Nei. c) í fimm ára fjármálaáætlun ríkisstjórnarinnar Nei. 2. Hafi ekki þegar verið gert ráð fyrir útgjöldum við verkefni, hvernig er þá ætlunin að finna þeim stað innan útgjaldaramma málaflokks, t.d. með tilfærslu fjármuna eða með því að draga úr öðrum útgjöldum? Ekki er rými innan útgjaldaramma málaflokka eða málefnasviða ráðuneytis til þess að fjármagna þetta verkefni. 3. Tengist einhver ný eða aukin tekjuöflun verkefninu? Nei
C. Efnahagsáhrif – áhrif á atvinnulíf, vinnumarkað og samkeppni
1. Hagræn áhrif á heildareftirspurn og einstaka markaði – hagstjórnarsjónarmið. Á ekki við 2. Áhrif á fyrirtækjaeftirlit og reglubyrði, hversu mörg fyrirtæki verða fyrir áhrifum og hvers konar fyrirtæki? Einföldun laga eða stjórnsýslu? Leitað umsagnar ráðgjafarnefndar um opinberar eftirlitsreglur, sbr. lög nr. 27/1999? – Sjá leiðarvísinn „Grunnmat á eftirlitsreglum“ Á ekki við 3. Samkeppnisiskilyrði. a) Líkur á því að fjöldi fyrirtækja á markaði takmarkist með beinum hætti vegna reglusetningar (líklegt ef aðgerðin felur í sér einhvers konar einkarétt, leyfiskerfi eða kvóta). Á ekki við

- b) Líkur á því að fyrirtækjum á markaði fækki með óbeinum hætti vegna reglusetningar (líklegt ef aðgerðin felur í sér aukinn kostnað við inngöngu á markað eða tekur aðeins til hluta starfandi fyrirtækja).
Á ekki við
- c) Takmarkanir á möguleikum fyrirtækja til þess að mæta samkeppni vegna reglusetningar (líklegt ef aðgerðin hefur áhrif á verð fyrirtækja eða eðli vörunnar, t.d. staðlar eða ef aðgerðin takmarkar sölusvæði, svigrúm til að auglýsa eða til að ákveða hvernig vara er framleidd).
Á ekki við
- d) Takmarkanir á frumkvæði fyrirtækja til að stunda virka samkeppni vegna reglusetningar (líklegt ef aðgerðin felur í sér að fyrirtæki verði undanþegin samkeppnislögum eða ef fyrirtæki bera skyldu eða eru hvött til að skipta með sér hvers konar viðskiptalegum upplýsingum)
Á ekki við

D. Önnur áhrif

1. Áhrif á fjárhag sveitarfélaga, sbr. 129. gr. sveitarstjórnarlaga, nr. 138/2011.

– Ath. að skylt er að leggja slíkt mat fyrir Samband íslenskra sveitarfélaga til umsagnar og tilkynna niðurstöðu máls til samgöngu- og sveitarstjórnarráðuneytisins.

Frumvarpið hefur jákvæð áhrif á sveitarfélög er kemur að aðgengi að gögnum um nemendur í hverju sveitarfélagi. Gagnagrunnurinn mun koma til með að veita öllum aðilum yfirsýn yfir sína nemendur. Ekki er gert ráð fyrir að gagnagrunnurinn hafi neikvæð áhrif á fjárhag sveitarfélaga.

2. Áhrif á frelsi til að veita þjónustu (með eða án staðfestu á Íslandi).

Á ekki við

3. Áhrif á tæknilegar reglur um vöru og fjarþjónustu, sbr. lög nr. 57/2000.

– Ath. tilkynningarskyldu til ESA með þriggja mánaða fyrirvara, sbr. 1. og 2. gr. reglugerðar nr. 666/2011.

Á ekki við

4. Áhrif á byggðalög.

Á ekki við

5. Áhrif á frjáls félagasamtök.

Á ekki við

6. Áhrif á jafnrétti kynjanna.

– Sjá leiðarvísi fyrir mat á jafnréttisáhrifum.

– Sjá greiningarramma fyrir jafnréttismat.

Gagnagrunninum er ætlað að vera tól fyrir kennara og nemendur til að fylgjast með stöðu nemanda og ástundun þeirra og stuðlar því að þeir sem þurfi aðstoð fái hana. Því má færa rök fyrir að gagnagrunnurinn muni auka jafnrétti kynjanna í skólakerfinu, þar sem drengir hafa staðið höllum fæti.

7. Áhrif á lýðheilsu.

Lýðheilsa og menntun haldast í hendur. Hafi breytingin jákvæð áhrif á menntun kemur hún einnig til með að hafa jákvæð áhrif á lýðheilsu. Grunnurinn skapar betri forsendur til að beita snemmtækum stuðningi og grípa þar með fyrir inn í mál nemenda.

8. Áhrif á menntun, nýsköpun og rannsóknir.

Nýr gagnagrunnur mun nýtast kennurum sem verkfæri til umbóta, skólaþróunar og framfara. Það er því mat ráðuneytisins að breytingarnar hafi jákvæð áhrif á menntun.

9. Áhrif á möguleika einstaklinga og fyrirtækja til að eiga samskipti þvert á norræn landamæri.

Á ekki við.

10. Áhrif á stjórnsýslu, svo sem hvort ráðuneyti og stofnanir eru í stakk búin til að taka við verkefni.

Á ekki við.

11. Áhrif á stöðu tiltekinna þjóðfélagshópa, svo sem aldurshópa, tekjuhópa, mismunandi fjölskyldugerðir, launþega/sjálfstætt starfandi/utan vinnumarkaðar.

Grunnurinn skapar betri forsendur til að beita snemmtækum stuðningi og grípa þar með fyrir inn í mál nemenda.

12. Áhrif á umhverfi og sjálfbæra þróun.

Á ekki við.

E. Niðurstaða mats – með vísun í fylgiskjöl ef við á

1. Samandregin niðurstaða fjárhagsáhrifa fyrir ríkissjóð – heildarútkoma varðandi tekjur, gjöld, afkomu og efnahag.

Kostnaður vegna þróunar og gangsetningu gagnagrunnsins er 170 m.kr. árið 2026 ásamt 90 m.kr. hugbúnaðarþróun árið 2027. Árlegur rekstrarkostnaður þegar kerfið er komið í fulla notkun er áætlaður 70 m.kr.

2. Önnur áhrif en bein fjárhagsáhrif, álitamál eða fyrirvarar sem ástæða þykir til að vekja athygli á.

Uppbygging þessa gagnagrunns hefur mikil áhrif á áframhaldandi þróun stafrænnar þjónustu við menntakerfið. Þá er gagnagrunnurinn er forsenda þess að hægt sé að fara í halda áfram vinnu með matsferill sem er safn matstækja sem dregur upp heilstæða mynd af námslegri stöðu og framförum nemenda, reglulega yfir skólagönguna.

3. Samfélagslegur ávinningur veginn á móti kostnaði og fyrirhöfn (ekki gerð krafa um tölulegt mat).

Ávinningurinn ætti að vera fólgin í minnkandi skólaforðun og þar með bættri félagslegri og andlegri heilsu.

F. Til útfyllingar vegna endanlegs mats – breytingar frá frummati

1. Voru áform um lagasetninguna ásamt frummati á áhrifum kynnt fyrir FJR?

2. Eru helstu efnisatriði frumvarpsins óbreytt/lítið breytt frá þeim tíma?

3. Ef gerðar hafa verið breytingar umfram það, sbr. það frummat á áhrifum frumvarpsins sem áður var kynnt, hverjar eru þær og hver eru fjárhagsáhrifin?